

“नवीन राष्ट्रीय बायोगॅस व सेंद्रीय खत कार्यक्रम (NNBOMP)” या योजनेच्या निधी
आहरण व वितरणाकरीता नियंत्रण
अधिकारी आणि आहरण व संवितरण
अधिकारी घोषित करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
ग्राम विकास विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: बीजीएस २०१८/प्र.क्र.१०/योजना-१

बांधकाम भवन, २५ मईबान पथ

फोर्ट, मुंबई

दिनांक: १२ जुलै, २०१९

वाचा

- १) केंद्र शासनाचे पत्र क्रमांक २५३/१६/२०१७ - BIOGAS, दिनांक ३० मे, २०१८
- २) केंद्र शासनाचे पत्र क्रमांक २५३/११/२०१९ - BIOGAS, ०७ फेब्रुवारी, २०१९

प्रस्तावना

नवीन राष्ट्रीय बायोगॅस व सेंद्रीय खत कार्यक्रम ही १००% केंद्र पुरस्कृत योजना असून सदर योजना केंद्र शासनाच्या २० कलमी कार्यक्रमांतर्गत समाविष्ट आहे. केंद्र शासनाने राज्याला ठरवून दिलेले बायोगॅस संयंत्राचे उद्दिष्टानुसार शासन स्तरावरून जिल्हा परिषदांना बायोगॅस संयंत्र बांधकामाचे उद्दिष्ट वाटप करण्यात येते व वाटप केलेल्या उद्दिष्टाच्या अनुषंगाने योजनेच्या अंमलबजावणीसाठी राज्याच्या अर्थसंकल्पात करण्यात आलेल्या तरतूदीमधून जिल्हा परिषदांना निधी वितरीत करण्यात येतो. जिल्हा परिषदांकडून संबंधीत आर्थिक वर्षात पूर्ण केलेल्या बायोगॅस संयंत्राचे प्रत्यक्ष खर्चाचे क्लेमस राज्य शासनाला प्राप्त झाल्यानंतर त्या अनुषंगाने केंद्र शासनाकडे निधीची मागणी करण्यात येते. राज्याला देय असलेले अनुदान केंद्र शासनाकडून २ ते ३ हप्त्यात मंजूर होते. या मंजूर केलेल्या अनुदानातून राज्य शासनाने केलेल्या खर्चाची प्रतीपूर्ती करण्यात येते.

केंद्र शासनाकडून सर्व केंद्र पुरस्कृत योजनांकरिता PFMS (Public Financial Management System) प्रणालीचे EAT (Expenditure, Advance & Transfer) module चा वापर बंधनकारक करण्यात आलेला आहे. केंद्र शासनाने दिलेल्या निर्देशाच्या अनुषंगाने क्षेत्रीयस्तरावर (जिल्हा/तालुका स्तरावर) “नवीन राष्ट्रीय बायोगॅस व सेंद्रीय खत कार्यक्रम (NNBOMP)” या योजनेकरीता वेगळे बँक बचत खाते उघडण्यात आलेले आहे. सदर योजनेकरीता राज्यस्तरावरून निधी आहरण व संवितरण करणेसाठी नियंत्रण अधिकारी आणि आहरण व संवितरण अधिकारी घोषित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधिन होती.

शासन निर्णय

नवीन राष्ट्रीय बायोगॅस व सेंद्रीय खत कार्यक्रम या योजनेच्या अंमलबजावणीकरीता “मागणी क्रमांक एल-३, २८१० नवीन व नवीकरणीय ऊर्जा, ०१, बॉयो एनर्जी १०१, राष्ट्रीय बायो गॅस विकास कार्यक्रम (०१), राष्ट्रीय बायोगॅस व खत व्यवस्थापन कार्यक्रम (०१) (०१) गोबर गॅस संयंत्रे बसविणे.

(२८१० ००१६) (केंद्र पुरस्कृत योजना १०० टक्के) (कार्यक्रम) ३३, अर्थसहाय्य” या लेखाशिर्षाखाली राज्याच्या अर्थसंकल्पात दरवर्षी आर्थिक तरतूद करण्यात येते.

२. नवीन राष्ट्रीय बायोगॅस व सेंद्रीय खत कार्यक्रम या योजनेच्या अनुषंगाने निधी आहरण व संवितरण करणेसाठी मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, ठाणे यांना नियंत्रण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे. तसेच मुख्य लेखा व वित्त अधिकारी, जिल्हा परिषद, ठाणे यांना “आहरण व संवितरण अधिकारी” म्हणून महाराष्ट्र कोषागार नियम, १९६८ मधील नियम क्रमांक १५६ मधील तरतुदीनुसार घोषित करण्यात येत आहे.

३. आहरण व संवितरण अधिकारी यांनी “नवीन राष्ट्रीय बायोगॅस व सेंद्रीय खत कार्यक्रम (NNBOMP)” या योजनेकरीता राष्ट्रकृत बँकेत नव्याने राज्यस्तरावरील बचत खाते उघडावे. सदर योजनेकरीता केंद्र शासनाकडून बायोगॅस संयंत्र बसविण्याकरीता प्राप्त उद्दिष्टाच्या अनुषंगाने जिल्ह्यांना उद्दिष्ट वाटप करण्यात येईल. या अनुषंगाने राज्यस्तरावर अर्थसंकल्पीय वितरण प्रणालीवर उपलब्ध होणा-या तरतूदीमधून व केंद्र शासनाकडून सदर योजनेकरीता चालू आर्थिक वर्षाकरीता प्राप्त निधीमधून जिल्हास्तरावर वितरीत करावयाच्या निधीसंदर्भात वेगळ्याने शासन निर्णय निर्गमित करण्यात येईल. तदनंतर आहरण व संवितरण अधिकारी यांनी राज्याकडून देण्यात येणारा निधी कोषागारामधून आहरित करून बचत खात्यामध्ये जमा करावा व सदर निधी आणि केंद्र शासनाकडून सदर योजनेकरीता चालू आर्थिक वर्षाकरीता प्राप्त निधी बचत खात्यामधून जिल्ह्यांना PFMS प्रणालीद्वारे वितरीत करावा.

४. नवीन राष्ट्रीय बायोगॅस व सेंद्रीय खत कार्यक्रम या योजनेकरीता PFMS प्रणालीमध्ये उपलब्ध पर्यायानुसार सद्यस्थितीत फक्त जिल्हास्तरापर्यंतच बचत खाते Link करणे शक्य झालेले असल्याने सदर योजनेतर्गत राज्यस्तरावरून जिल्हास्तरापर्यंतच अनुदान वितरीत होणार असून सदर अनुदान कृषी विकास अधिकारी, जिल्हा परिषद यांनी जिल्हास्तरावरून PFMS प्रणाली मार्फत थेट लाभार्थ्यांच्या खात्यामध्ये जमा करावे.

५. कृषी विकास अधिकारी, जिल्हा परिषद यांनी वितरीत करण्यात आलेल्या निधीपैकी उद्दिष्टानुसार संपूर्ण निधी त्याच वर्षात खर्च करणे आवश्यक आहे. तथापि काही कारणास्तव निधी खर्च न झाल्यास सदर अखर्चित निधी आर्थिक वर्षाच्या अखेरीस राज्यस्तरीय बचत खात्यामध्ये जमा करावा. सदर जमा करण्यात आलेला निधी व राज्यस्तरीय खात्यामध्ये जमा असलेला अखर्चित निधी व त्यावर जमा झालेले व्याज आहरण व संवितरण अधिकारी यांनी वित्त विभागाच्या दिनांक ०४ मार्च, २०१५ व दिनांक १४ मे, २०१५ परिपत्रान्वये दिलेल्या मार्गदर्शक सूचनेनुसार कोषागारात भरणा करावे.

६. “नवीन राष्ट्रीय बायोगॅस व सेंद्रीय खत कार्यक्रम (NNBOMP)” या योजनेकरीता केंद्र शासनाकडून जमा होणारा निधी NEFT / RTGS च्या माध्यमातून थेट राज्यस्तरावरील बचत खात्यात जमा करण्यात येणार आहे. तथापि केंद्र शासनाकडून सदर योजनेसाठी प्रत्येक आर्थिक वर्षात उद्दिष्टांच्या ५०% इतकाच निधी देण्यात येतो. त्यामुळे उर्वरित निधी राज्य शासनाकडून खर्च

करण्यात येते. राज्य शासनाकडून खर्च करण्यात येणारा निधी राज्याकडून केंद्र शासनास क्लेम्स व उपयोगिता प्रमाणपत्र सादर केल्यानंतर दुस-या व तिस-या वर्षात बचत खात्यामध्ये प्राप्त होणार आहे. सदर निधी हा राज्य शासनाने यापूर्वी केलेल्या खर्चाची प्रतीपूर्ती असल्याने आहरण व संवितरण अधिकारी यांनी सदर प्राप्त होणारा निधी वित्त विभागाच्या दिनांक ०४ मार्च, २०१५ व दिनांक १४ मे, २०१५ परिपत्रान्वये दिलेल्या मार्गदर्शक सूचनेनुसार कोषागारात भरणा करावा.

७. आहरण व संवितरण अधिकारी यांनी बचत खात्यातील व्यवहाराचा मासिक व त्रिमाही ताळमेळ घ्यावा. तसेच महालेखापाल यांचे लेख्याशी खर्च ताळमेळ घेण्याची कार्यवाही करावी. तसेच सदर योजनेकरीता आर्थिक वर्षात करण्यात आलेल्या खर्चाचे उपयोगिता प्रमाणपत्र आर्थिक वर्ष संपल्यानंतर तीन महिन्यांच्या आत PFMS प्रणालीद्वारे केंद्र शासनास सादर करावे.

८. सदर शासन निर्णय नियोजन विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक ७८/१९/१४४४ दिनांक ०७.०५.२०१९, वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक २६०/२०१९/व्यय-१५ दिनांक २९.०६.२०१९ व अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक २७४/२०१९/कोषा प्रशा-५ दिनांक ०८.०७.२०१९ अन्वये प्राप्त झालेल्या मान्यतेने व सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक क्रमांक २०१९०७१११५०६४०३८२० असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(पं. खं. जाधव)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. विभागीय आयुक्त (सर्व)
२. महालेखापाल महाराष्ट्र-१ मुंबई (लेखा परिक्षा) (लेखा व अनुज्ञेयता)
३. महालेखापाल महाराष्ट्र-२ नागपूर (लेखा परिक्षा) (लेखा व अनुज्ञेयता)
४. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद (सर्व)
५. मुख्य लेखा व वित्त अधिकारी , जिल्हा परिषद (सर्व)
६. मुख्य लेखा परिक्षक, स्थानिक निधी लेखा, कोकण भवन, नवी मुंबई
७. कृषि विकास अधिकारी, जिल्हा परिषद (सर्व)

८. उप मुख्य लेखा परिक्षक, स्थानिक निधी लेखा (सर्व)
९. जिल्हा लेखा परिक्षक, स्थानिक निधी लेखा (सर्व)
१०. संचालक, लेखा कोषागारे, महाराष्ट्र, मुंबई.
११. जिल्हा कोषागार अधिकारी (सर्व)
१२. नियोजन विभाग (कार्यासन १४४३/१४४४) मंत्रालय, मुंबई
१३. वित्त विभाग (कार्यासन व्यय-१५ /अर्थ-१७/कोषा प्रशा-५), मंत्रालय, मुंबई.
१४. ग्राम विकास विभाग (कार्यासन वित्त-१, वित्त-२, वित्त-७, वित्त-८, योजना-३)
१५. निवड नस्ती, कार्यासन योजना-१.